

ANALIZE ANKETA PREDSTAVNIKA ORGANIZACIJA CIVILNOG DRUŠTVA

Razvijeno civilno društvo preduvjet je demokratske države. Organizacije civilnog društva osnivaju se u svrhu ostvarivanja zajedničkih interesa i potreba članova, a isto tako i za rješavanje pitanja od općeg društvenog značaja.

Anketirali smo predstavnike organizacija civilnog društva u 33 grada. U uzorak smo pokušali uključiti organizacije civilnog društva iz raznovrsnih područja: kulture, športa, zaštite i spašavanja, zaštite okoliša, zdravstva itd. U svakom gradu najprije su odabrana tri područja financiranja koja su u 2007. dobila najviše sredstava iz gradskog proračuna, te su u svakom području odabrane po tri organizacije civilnog društva koja su iz gradskog proračuna dobile najviše sredstava. Pri odabiru uzorka pomogao nam je Vladin ured za udruge. U drugom koraku, iako je cilj bio anketirati samo po jednu organizaciju civilnog društva u svakom gradu, ankete su slučajnim odabirom poslane dvjema organizacijama civilnog društva u svakom gradu, kako bi se povećala vjerojatnost dobivanja odgovora.

Cilj ove ankete bio je, sa stajališta organizacija civilnog društva, procijeniti razinu transparentnosti gradskog proračuna i proračunskog procesa, te aktivnost i uključenost organizacija civilnog društva u gradski proračunski proces. Zanimalo nas je što organizacije civilnog društva misle o slijedećim pitanjima:

1. Kako je gradski proračun predstavljen javnosti? Je li napisan jednostavno i čitatelju jasno? Jesu li informacije točne i pravodobno dostupne ?
2. Koje su formalne i neformalne mogućnosti i ograničenja gradske uprave i gradskog vijeća te medija i građana da izmjene neke stavke gradskog proračuna? Koriste li oni navedene mogućnosti?
3. Što se konkretno može napraviti kako bi gradski proračunski proces i gradski proračun bili što transparentniji?

Ankete smo poslali 22. svibnja, s rokom popunjavanja do 7. lipnja 2010. Anonimne ankete poslane su predsjednicima organizacija civilnog društva i u prilogu su sadržavale kuvertu s plaćenim odgovorom, a navedeni su i kontakt mail, telefon i fax za eventualna dodatna pitanja.

Anketna pitanja odabrana su proučavajući najvažnije zakone koji reguliraju područje gradskih proračuna i proračunskog procesa. Korištene su slične ankete koje su već rađene u Hrvatskoj: Maletić (2006), Bratić (2008) i GONG (2009). Postavljeno je 21 anketno pitanje (vidi upitnik u prilogu).

U navedenom roku odaziv anketiranih bio je relativno slab - tek 39%. Krajem lipnja telefonskim pozivima organizacijama civilnog društva pokušali smo ih potaknuti na suradnju. Ako nitko nije odgovarao na telefonske pozive poslan je i mail s upitom i molbom da se upitnik naknadno popuni, bez obzira što je prošao rok.

Većinu anketiranih nije bilo moguće kontaktirati jer nisu odgovarali na pozive. Iz telefonskih razgovora s nekim od predstavnika organizacija civilnog društva saznalo se da je primarni razlog neodaziva na

anketu nedostatak vremena. Nekoliko predstavnika organizacija civilnog društva kojima su poslana anketa izjavilo je i kako nisu vidjeli ili se ne sjećaju ankete. Njima su ankete ponovno poslana.

Zaključno s 8. srpnjem 2010. na anketu je odgovorilo 52% organizacija civilnog društva kojima su poslana anketa. Rezultati i analiza anketnih pitanja slijede u nastavku.

Pitanje 1. U kojem gradu radite kao član/ica organizacije civilnog društva?

Tablica 1.

	GRADOVI		
	Odgovorili u roku (do 7.6.)	Odgovorili naknadno	Nisu odgovorili
1.	Bjelovar ¹	Labin	Crikvenica
2.	Karlovac	Sisak	Čakovec
3.	Kutina	Virovitica	Dubrovnik
4.	Opatija ²	Zaprešić	Gospić
5.	Pula		Koprivnica
6.	Rijeka		Krapina
7.	Rovinj		Makarska
8.	Samobor		Osijek
9.	Slavonski brod		Pazin
10.	Split		Požega
11.	Varaždin		Poreč
12.	Velika Gorica		Šibenik
13.	Vrbovec		Umag
14.			Vinkovci
15.			Zadar
16.			Zagreb

Regionalno promatrano najslabiji odaziv ostvaren je u Jadranskoj Hrvatskoj (40%), a najbolji u Središnjoj i Istočnoj Hrvatskoj (66%).²

Pitanje 2. Vi ste:

Tablica 2.

	Broj anketa	Postotak (ispunjene ankete)
Muškarac	9	53
Žena	8	47
Ukupno	17	100

Anketa je ispunila gotovo podjednako muškaraca i žena.

¹ Iz Bjelovara i Opatije pristigli su odgovori obje organizacije civilnog društva. Pri statističkoj obradi u obzir je slučajnim odabirom uzeta samo jedna iz svakog grada.

² Prema Nacionalnoj klasifikaciji prostornih jedinica za statistiku. Hrvatska je podijeljena u 3 statističke regije: Sjeverozapadnu Hrvatsku, Središnju i Istočnu Hrvatsku, te Jadransku Hrvatsku. U gradove Sjeverozapadne Hrvatske svrstani su Čakovec, Koprivnica, Krapina, Samobor, Varaždin, Velika Gorica, Vrbovec, Zagreb i Zaprešić. U Središnju i Istočnu Hrvatsku svrstani su Bjelovar, Karlovac, Kutina, Osijek, Požega, Sisak, Slavonski Brod, Vinkovci, Virovitica. U Jadranskoj regiji nalaze se Crikvenica, Dubrovnik, Gospić, Labin, Makarska, Opatija, Pazin, Poreč, Pula, Rijeka, Rovinj, Split, Šibenik, Umag i Zadar.

Pitanje 3. Vaša dob je:

Tablica 3.

	Broj anketa	Postotak (ispunjene ankete)
Ispod 20 godina	0	0
Između 20 i 30 godina	1	6
Između 30 i 40 godina	5	29
Između 40 i 50 godina	4	24
Između 50 i 60 godina	4	24
Više od 60 godina	3	17
Ukupno	17	100

Anketirani su uglavnom srednje i starije životne dobi (iznad 30 godina).

Pitanje 4. Koliko se dugo bavite/upoznati ste/zanimaju Vas proračunska pitanja:

Tablica 4.

	Broj anketa	Postotak (ispunjene ankete)
Manje od jedne godine	0	0
1-5 godina	4	24
5-10 godina	6	35
Više od 10 godina	7	41
Ukupno	17	100

S obzirom na dobnu strukturu i činjenicu da bi anketirani trebali biti predsjednici organizacija civilnog društva, podatak kako je velika većina (oko 75%) njih upoznata s proračunom više od 5 ili 10 godina je očekivan.

Pitanje 5. Koji je, prema Vašem mišljenju, najvažniji proračunski dokument? Molimo zaokružite jedan odgovor.

Tablica 5.

	Broj anketa	Postotak (ispunjene ankete)
Prijedlog proračuna	3	17
Usvojeni proračun	10	59
Godišnje izvješće o proračunu	4	24
Nešto drugo:	0	0
Ukupno	17	100

Većina anketiranih (59%) smatra kako je usvojeni proračun najvažniji proračunski dokument. Zanimljivo na drugom mjestu je godišnje izvješće o proračunu (24%), dok je prijedlog proračuna na posljednjem mjestu po važnosti.

Pitanje 6. Koristite li bilo koji od gradskih proračunskih dokumenata, i koliko često? Molimo zaokružite jedan odgovor.

Tablica 6.

	Broj anketa	Postotak (ispunjene ankete)
Da, često	6	35
Da, ponekad	10	59
Ne	1	6
Ukupno	17	100

Skoro svi ispitanici se često ili ponekad služe nekim gradskim proračunskim dokumentima (njih 95%). U komentarima uz ovo pitanje kao razlog zbog kojeg koriste gradske proračunske dokumente najčešće se spominje želja za saznanjem koliko je sredstava namijenjeno određenoj organizaciji civilnog društva.

Pitanje 7. Koliko dobro razumijete gradske proračunske dokumente koje koristite? Molimo zaokružite jedan odgovor.

Tablica 7.

	Broj anketa	Postotak (ispunjene ankete)
Dobro ih razumijem	7	44
Djelomično ih razumijem	7	44
Ne razumijem ih	1	6
Nije odgovoreno	1	6
Ukupno	17	100 ³

Gotovo svi anketirani (oko 90%) dobro ili djelomično dobro razumiju proračunske dokumente. Tek jedan anketirani proračunske dokumente ne razumije zbog nerazumljivog pravnog rječnika. Najčešće se u komentarima na ovo pitanje napominje kako se razumijevanje gradskih proračunskih dokumenata tiče samo onog dijela proračuna koji se odnosi na organizacije civilnog društva. Čini se da je želja za rješavanjem vlastitih problema snažan motiv za proučavanje gradskih proračunskih dokumenata.

³ Iako je bilo moguće zaokružiti samo jedan od ponuđenih odgovora, u jednoj anketi su bila zaokružena dva odgovora. Ti anketa nije uključena u ovu analizu.

Pitanje 8. Koji je, po Vama, glavni uzrok teškog razumijevanja proračunskih dokumenata? Molimo zaokružite jedan odgovor.

Tablica 8.

	Broj anketa	Postotak (ispunjene ankete)
Nerazumljiv pravni rječnik	4	23
Česte izmjene zakona	1	6
Česta izmjena proračunskih klasifikacija	2	12
Komplicirani zakoni koje teško razumijem	1	6
Nedostatak vremena	2	12
Nešto drugo	1	6
Proračunski dokumenti su mi potpuno jasni	6	35
Ukupno	17	100

Oko 35% anketiranih odgovorilo je kako su im gradski proračunski dokumenti potpuno jasni. Ipak, dijelu anketiranih najveći je problem nerazumljiv pravni rječnik, česta izmjena proračunskih klasifikacija te nedostatak vremena. I gradska uprava je kao najvažnije probleme nedovoljnog razumijevanja proračunskih dokumenata navela česte izmjene proračunskih klasifikacija i zakona. Kako organizacije civilnog društva manje koriste proračunske dokumente nego gradska uprava, očito im veći problem predstavlja i nerazumljiv pravni rječnik.

Pitanje 9. Jeste li imali dovoljno vremena za analiziranje prijedloga gradskog proračuna za 2010. godinu? Molimo zaokružite jedan odgovor.

Tablica 9.

	Broj anketa	Postotak (ispunjene ankete)
Da	7	41
Djelomično	3	18
Ne	2	12
Nismo ga dobili	5	29
Ukupno	17	100

Iako oko 40% anketiranih smatra kako su imali dovoljno vremena za analiziranje prijedloga proračuna za 2010, čak oko 30% anketiranih izjavilo je kako prijedlog proračuna nisu primili. Hoće li prijedlog proračuna biti dostavljen nekoj od organizacija civilnog društva, medijima, ili drugim zainteresiranim stranama, najčešće je definirano i regulirano Poslovníkom gradskog vijeća pojedinog grada.⁴ Treba naglasiti kako bi stavljanjem prijedloga proračuna na službene internet stranice grada, gradska uprava vrlo efikasno i elegantno riješila ovaj problem. Pitanje je samo postoji li politička volja za to.

⁴ Tako npr. od obrađenih gradova (iz kojih je pristigao odgovor na ovu anketu) dostava materijala organizacijama civilnog društva, medijima itd. nije definirana poslovnikom samo u Bjelovaru, Rovinju i Splitu.

Pitanje 10. Mislite li da biste mogli utjecati na izmjene pojedinih stavki proračuna Vašeg grada (npr. predložiti smanjenje, povećanje ili uključenje nekih proračunskih rashoda)? Ako je Vaš odgovor NE molimo vas obrazložite zašto.

Tablica 10.

	Broj anketa	Postotak (ispunjene ankete)
Da	13	76
Ne	4	24
Ukupno	17	100

Čak 76% predstavnika organizacija civilnog društva misli da može utjecati na promjene pojedinih stavki proračuna svoga grada. Ovaj podatak doista iznenađuje, ako uzmemo u obzir kako to isto smatra samo 58% anketiranih pripadnika gradskog vijeća. Razlog bi mogao biti u tome što smo anketirali velike organizacije civilnog društva koje su značajni proračunski korisnici s kojima se gradska uprava vjerojatno svake godine konzultira pri planiranju i određivanju iznosa proračunskih sredstava namijenjenih organizacijama civilnog društva.

Pitanje 11. Što bi Vam pomoglo da aktivnije sudjelujete u proračunskom procesu Vašeg grada?

Na ovo pitanje nije bilo ponuđenih odgovora, već su anketirani trebali izraziti svoje mišljenje i ponuditi prijedloge kako bi aktivnije sudjelovali u gradskom proračunskom procesu. Anketirani predlažu potrebu za boljom:

- informiranosti o gradskom proračunu i proračunskom procesu,
- suradnjom s gradskom upravom i gradskim vijećem, te
- educiranosti.

Nužnost obrazovanja građana istaknuli su i anketirani iz redova gradske uprave. Očito je kako gradska uprava, mediji te razne institucije koje se bave gradskim proračunom trebaju više raditi kako bi se građanima što bolje pojasnio i približio gradski proračun i mogućnosti utjecaja na proračun.

Pitanje 12. Tko, prema Vašem mišljenju, obavlja najvažniju ulogu u službenom praćenju i nadzoru izvršenja proračuna Vašeg grada? Molimo zaokružite jedan odgovor.

Tablica 12.

	Broj anketa	Postotak (ispunjene ankete)
Državni ured za reviziju	2	12
Lokalna izvršna vlast	6	35
Gradsko vijeće	3	18
Gradsko vijeće – Odbor za proračun i financije ili neki drugi odbor	4	23
Netko drugi ⁵	2	12
Ukupno	17	100

⁵ Kao odgovor ispitanici su naveli gradonačelnika, koji zapravo pripada izvršnoj vlasti, no time su ispitanici najvjerojatnije željeli naglasiti kako je vlast u njihovom gradu u rukama jednog čovjeka – gradonačelnika.

Oko 35% anketiranih predstavnika organizacija civilnog društva smatra kako najvažniju ulogu u praćenju i nadzoru izvršenja proračuna ima gradska uprava. To je u skladu s dobivenim rezultatima iz anketa upućenih gradskoj upravi i gradskom vijeću, te dodatno potvrđuje zaključke o dominantnoj ulozi gradske uprave u gradskom proračunskom procesu. Na drugom mjestu se nalazi odbor za financije i proračun ili neki drugi odbor gradskog vijeća, a tek iza njega samo gradsko vijeće. Zanimljivo je da su se sami članovi odbora za financije u svojoj anketi izjasnili kako ne misle da imaju važnu ulogu u praćenju i nadzoru izvršenja gradskog proračuna.

Pitanje 13. Tko, prema Vašem mišljenju, obavlja najvažniju ulogu u vanjskom praćenju i nadzoru izvršenja proračuna Vašeg grada? Moguće je zaokružiti više odgovora.

Tablica 13.

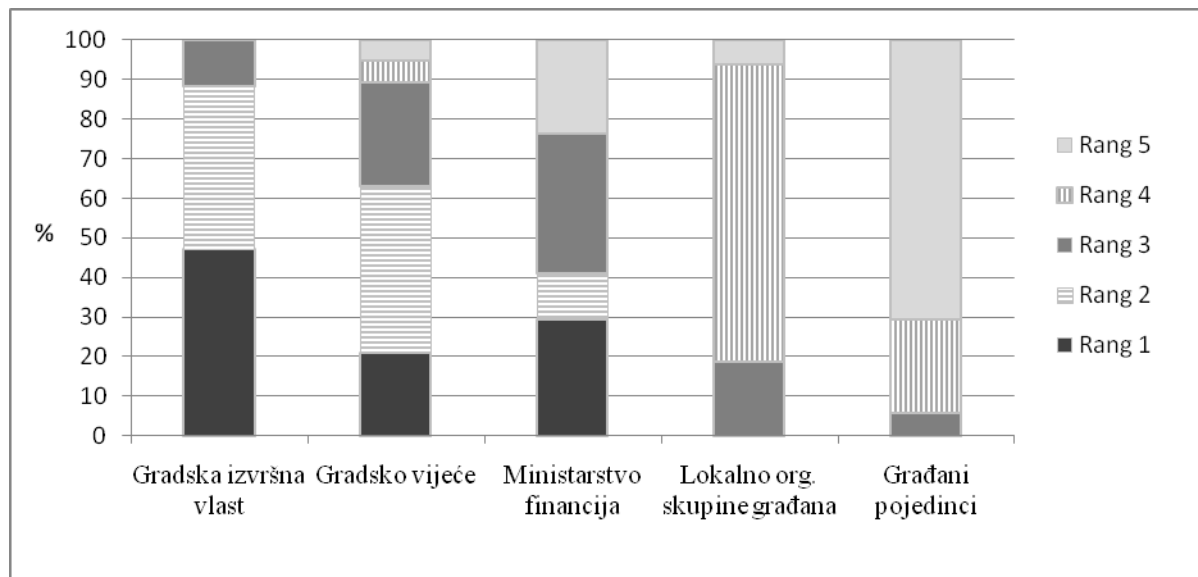
	Broj odgovora ⁶	Postotak (u odnosu na broj odgovora)
Građani pojedinci	3	14
Nevladine udruge	5	24
Lokalne novine	4	19
Lokalne radio- postaje	0	0
Lokalni web portali	3	14
Lokalne TV postaje	1	5
Netko drugi	1	5
Nitko	4	19
Ukupno	21	100

Velik dio predstavnika organizacija civilnog društva (38%) smatra kako nevladine udruge i građani pojedinci imaju najvažniju ulogu u vanjskom praćenju izvršenja proračuna. To zvuči dosta optimistično, jer se čini da je kod organizacija civilnog društva puno češće prisutan stav kako pojedinci i civilno društvo mogu značajnije utjecati na politiku (nego što je to kod gradske uprave ili gradskog vijeća). Ipak ne treba zanemariti ni 19% anketiranih pripadnika organizacija civilnog društva koji smatraju da baš nitko nema najvažniju ulogu u vanjskom praćenju izvršenja proračuna. To svjedoči o podijeljenim stavovima među anketiranima i ukazuje kako najvjerojatnije postoje razlike u provođenju politike u pojedinim gradovima što rezultira različitim mogućnostima utjecaja na gradski proračun.

⁶ Na trinaesto pitanje bilo je moguće zaokružiti više odgovora, te se stoga broje odgovori koji u sumi premašuju broj anketa, no broj anketa je i dalje ostao isti kao u prethodnim pitanjima i iznosi 17.

Pitanje 14. Molimo Vas da rangirate, od najvažnijeg prema najmanje važnom sudionike proračunskog procesa u Vašem gradu tako da najvažnijem sudioniku dodijelite broj 1, manje važnom 2 i tako redom do najmanje važnog koji će imati rang 5.

Grafikon 14.

Oko 50% anketiranih smatra kako gradska uprava ima najvažniju ulogu u gradskom proračunskom procesu (rang 1). Na drugom mjestu je gradsko vijeće (41%). Na trećem mjestu po važnosti je Ministarstvo financija, a potom slijede lokalno organizirane skupine građana i građani pojedinci .

Pitanje 15. Što mislite, zanima li građane proračun Vašeg grada? Molimo zaokružite jedan odgovor.

Tablica 15.

	Broj anketa	Postotak (ispunjene ankete)
Da	11	65
Djelomično	4	24
Ne	1	6
Nije mi poznato	0	0
Nije odgovoreno	1	6
Ukupno	17	100

Većina anketiranih smatra da građane zanima (65%) ili barem djelomično zanima (24%) proračun grada u kojem žive. To objašnjavaju činjenicom kako svatko želi i trebao bi znati u koje svrhe se troši proračunski novac te bi trebao biti upoznat sa stanjem gradske blagajne. Usporedbe radi, samo 35% anketiranih predstavnika gradske uprave smatra da građane zanima proračun njihova grada, a 60% da ih zanima djelomično. Čini se da anketirani predstavnici organizacija civilnog društva imaju nešto optimističniji stav o interesu građana za gradske proračune od anketiranih predstavnika gradske uprave.

Pitanje 16. Što mislite, koji je najvažniji razlog zainteresiranosti/nezainteresiranosti građana za proračun Vašeg grada?

Kao uzroke nezainteresiranosti građana za proračun anketirani navode:

- needuciranost o gradskom proračunu,
- nepoznavanje funkcioniranja vlasti i
- nepoznavanje načina participacije u gradskom proračunskom procesu.

Slično su odgovorili i predstavnici gradske uprave – građanima nedostaju osnovana znanja o gradskom proračunu i gradskom proračunskom procesu.

Pitanje 17. Što se po vašem mišljenju može napraviti kako bi lokalni proračun bio što transparentniji?

Kao mjere poboljšanja transparentnosti gradskog proračuna anketirani navode:

- *povećanje dostupnosti proračunskih dokumenata* objavom na internet stranicama i putem gradskih medija te
- *organiziranje javnih tribina* na kojima bi se raspravljalo o proračunu i općenitom radu gradskih tijela.

Budući da su ove mjere navele i gradske vlasti, potrebno je više truda uložiti u jednostavno prezentiranje i objašnjenje gradskog proračuna i proračunskog procesa građanima, kako bi se i oni mogli lakše uključiti.

Pitanje 18. Imaju li, u praksi, građani Vašeg grada pristup podacima o gradskom proračunu sukladno Zakonu o pravu na pristup informacijama? Molimo zaokružite jedan odgovor.

Tablica 18.

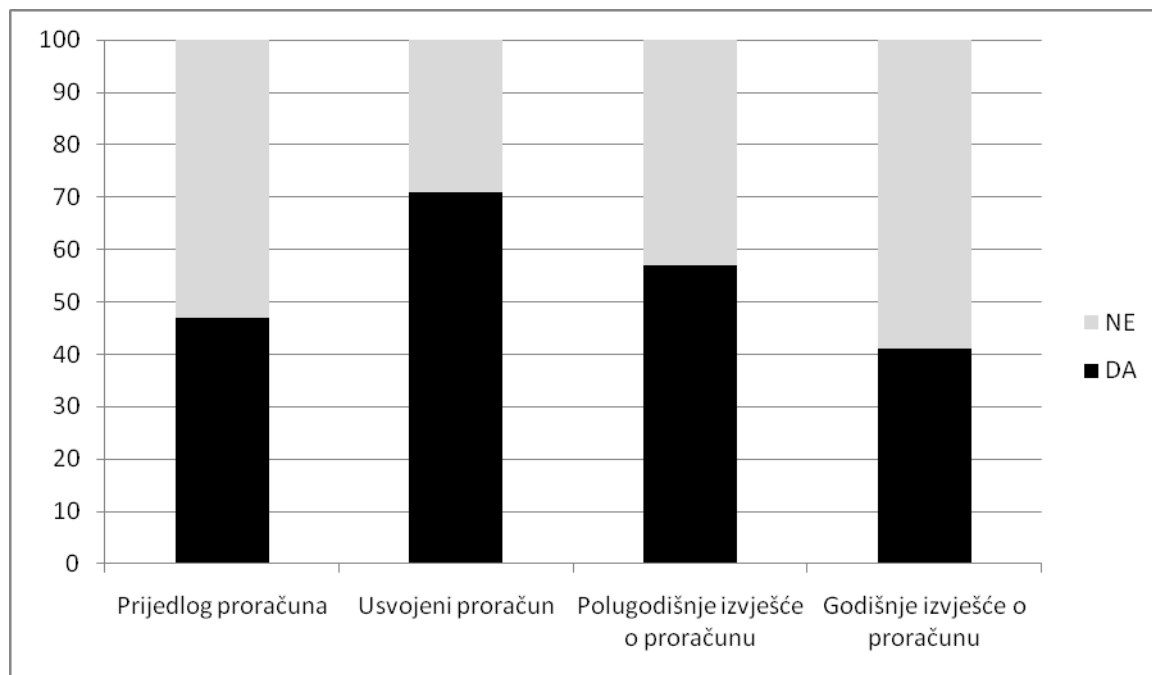
	Broj anketa	Postotak (ispunjene ankete)
Da, svim informacijama	10	59
Da, nekim informacijama	4	23
Ne	2	12
Nije mi poznato	1	6
Ukupno	17	100

Preko 80% anketiranih smatra kako građani mogu pristupiti svim ili nekim informacijama o gradskom proračunu. Slično su odgovorili i anketirani predstavnici gradske uprave. Iz toga bi se moglo naslutiti kako Zakon o pravu na pristup informacijama počinje funkcionirati u praksi. S druge strane, GONG (2010) tvrdi kako su u svom istraživanju za 2009. samo na manje od 50% upita javnim tijelima (uključujući županije, općine i gradove) odgovor dobili na vrijeme i sukladno Zakonu o pravu na pristup informacijama. Osim toga tvrde kako su odgovori često bili samo formalni, i nisu sadržavali potpune informacije, te zaključuju kako građani vrlo teško dolaze do informacija koja posjeduju tijela javne vlasti te, te da su potrebne izmjene Zakona o pravu na pristup informacijama. Isto tako, u našem istraživanju samo 12% gradskih službenika za informiranje odgovorilo je na našu anketu u zakonski propisanom roku, a i ti odgovori su često bili nepotpuni ili nejasni.

Pitanje 19. Jeste li vidjeli ili čitali neki od proračunskih dokumenata Vašeg grada za 2009. i/ili 2010. godinu:

a) prijedlog proračuna	DA	NE
b) usvojeni proračun	DA	NE
c) polugodišnje izvješće o proračunu	DA	NE
d) godišnje izvješće o proračunu	DA	NE

Grafikon 19. (%)

Za svaki od navedenih dokumenata trebalo je zaokružiti da ili ne. Čak 71% anketiranih vidjelo je ili čitalo usvojeni proračun. Nešto više od polovice anketiranih vidjelo je ili čitalo polugodišnje izvješće o proračunu. Ovo pitanje najvjerojatnije potvrđuje tezu koja se dala naslutiti iz odgovora na prethodna pitanja – organizacije civilnog društva najviše zanima koliko im je sredstava namijenjeno, te je stoga usvojeni proračun najčešće korišteni dokument.

Pitanje 20. Obrćate li se izvršnoj vlasti u Vašem gradu zahtijevajući poboljšanje u pružanju nekih javnih dobara ili usluga? Molimo zaokružite jedan odgovor.

Tablica 20.

	Broj anketa	Postotak (ispunjene ankete)
Često	5	29
Povremeno	9	53
Rijetko	1	6
Nikad	1	6
Nije odgovoreno	1	6
Ukupno	17	100

Oko 80% anketiranih povremeno se ili često obraća gradskoj upravi zahtijevajući poboljšanje nekih dobara i usluga. Iz komentara se zaključuje kako su ti zahtjevi u pravilu vezani uz područje na kojem organizacija civilnog društva djeluje. Tako, primjerice, udruge osoba s invaliditetom potražuju rješenja koja bi im olakšala svakodnevni život i osigurala mobilnost (rampe, dizala, parkirališna mjesta), udruge za promicanje ljudskih prava žele rješenja za ostvarivanje boljeg socijalnog statusa itd. Kako je samom pojedincu očito još uvijek teško značajnije utjecati na gradski proračunski proces, zaključujemo da su udruge savršeno sredstvo za promicanje interesa građana i pomoć u ostvarivanju njihovih preferencija, te bi ih građani trebali više koristiti.

Pitanje 21. Ako niste vidjeli niti jedan gradski proračunski dokument ili niste sudjelovali u gradskom proračunskom procesu, molimo Vas i da objasnite zašto? Molimo zaokružite jedan odgovor.

Tablica 21.

	Broj anketa	Postotak (ispunjene ankete)
To me ne zanima	0	0
Mislim da je komplicirano i teško za razumjeti	0	0
Nemam vremena za to	0	0
Nema smisla jer ne mogu ništa promijeniti, to je političko pitanje	2	12
Nije moguće utjecati na proračunski proces	0	0
Nešto drugo	2	12
Nije odgovoreno	13	76
Ukupno	17	100

Na ovo pitanje od 17 anketiranih odgovorilo je samo četvoro (24%). To je očekivano jer je većina anketiranih u prethodnim pitanjima izjavila kako je na neki način sudjelovala u gradskom proračunskom procesu ili vidjela neki od proračunskih dokumenata. Čest stav anketiranih koji su odgovorili na ovo pitanje jest da ne mogu utjecati na gradski proračunski proces, jer je to političko pitanje i to je osnovni razlog njihovog nesudjelovanja u gradskom proračunskom procesu.

ZAKLJUČAK

Gotovo svi anketirani predstavnici organizacija civilnog društva (oko 90%) dobro ili djelomično dobro razumiju gradske proračunske dokumente. Ipak najčešće se u komentarima napominje kako se razumijevanje gradskih proračunskih dokumenata tiče samo onog dijela proračuna koji se odnosi na njihove organizacije civilnog društva. Najveći problem pri korištenju proračunskih dokumenata predstavlja im nerazumljiv pravni rječnik, ali i česte izmjene proračunskih klasifikacija te nedostatak vremena. Stoga je potrebno što više educirati građane o tome što je gradski proračun, koje stavke sadrži, što se pod kojom stavkom prikazuje i kako mogu utjecati na gradski proračunski proces.

Anketirani predstavnici organizacija civilnog društva najčešće su optimističnije odgovarali na našu anketu od predstavnika gradske uprave ili gradskog vijeća. Čak 65% anketiranih predstavnika organizacija civilnog društva smatra da građane zanima proračun grada u kojem žive i to ponajviše zbog želje da saznaju na što se troši gradski novac. Preko 80% anketiranih smatra i kako građani mogu ostvariti pravo na pristup svim ili nekim informacijama, te se može pretpostaviti da imaju i neka pozitivna iskustva vezana uz to. Čak 77% anketiranih smatra kako bi mogli utjecati na izmjenu nekih proračunskih stavki gradskog proračuna. Ovaj podatak doista iznenađuje, ako uzmemo u obzir kako samo 58% anketiranih pripadnika gradskog vijeća smatra to isto. Razlog bi mogao biti u tome što su anketirani predstavnici velikih organizacija civilnog društva koje su značajni gradski proračunski korisnici, pa se gradska uprava vjerojatno svake godine konzultira s njima pri planiranju i određivanju iznosa proračunskih sredstava namijenjenih organizacijama civilnog društva.

Anketirani predstavnici organizacija civilnog društva smatraju kako gradska uprava ima najvažniju ulogu u gradskom proračunskom procesu, ali i da nevladine udruge i građani pojedinci imaju najvažniju ulogu u vanjskom praćenju izvršenja proračuna.

Jednako kao i anketirani predstavnici gradske uprave i gradskog vijeća, i predstavnici organizacija civilnog društva smatraju da su zapreke aktivnijem sudjelovanju građana nedostatak njihova znanja o gradskom proračunu te nepoznavanje načina participacije u gradskom proračunskom procesu. Drže da bi objavljivanje proračunskih dokumenata na internet stranicama i organiziranje javnih tribina na kojima bi se raspravljalo o gradskom proračunu značajno pridonijelo proračunskoj transparentnosti.

Institut za javne financije • Zagreb • Institute of Public Finance
Smičiklasova 21, 10000 Zagreb, Hrvatska/Croatia, p.p. 320 • tel. (+385 1) 4886 444, 4819 363
fax (+385 1) 4819 365 • E-mail: office@ijf.hr • Web: <http://www.ijf.hr>

INDEKS OTVORENOSTI GRADSKIH PRORAČUNA
— UPITNIK ZA PREDSTAVNIKE ORGANIZACIJA CIVILNOG DRUŠTVA —

Poštovani g.

Institut za javne financije iz Zagreba provodi istraživanje u sklopu kojega mjeri transparentnost lokalnih proračuna u 33 najveća hrvatska grada. Detaljnije o projektu možete pročitati na našoj Internet stranici <http://www.ijf.hr/index.php?ime=256>.

Molimo Vas da sudjelujete u istraživanju i popunite sljedeći upitnik. Upitnik je anonimn. Rezultati upitnika koristiti će se isključivo za potrebe ovog istraživanja. U provođenju istraživanja pomogli bi nam i vaši komentari.

Rok za popunjavanje upitnika je 7.6.2010. U svrhu anonimnosti ovu stranicu možete odvojiti, te Vas molimo da nam popunjeni upitnik pošaljete faksom na 01/4819365 ili poštom (Institut za javne financije, Smičiklasova 21, p.p. 320, 10000 Zagreb). U prilogu je koverta s plaćenim odgovorom.

Ako su Vam za ispunjavanje upitnika potrebna dodatna pojašnjenja ili imate bilo kakve dodatne komentare, molimo Vas da se obratite Mihaeli Bronić, telefonski na broj 01/4886452, faksom na broj 01/4819365 ili e-mailom na adresu mihaela@ijf.hr.

Unaprijed Vam zahvaljujemo na suradnji!

Mihaela Bronić

Institut za javne financije • Zagreb • Institute of Public Finance
Smičiklasova 21, 10000 Zagreb, Hrvatska/Croatia, p.p. 320 • tel. (+385 1) 4886 444, 4819 363
fax (+385 1) 4819 365 • E-mail: office@ijf.hr • Web: <http://www.ijf.hr>

INDEKS OTVORENOSTI GRADSKIH PRORAČUNA
— UPITNIK ZA PREDSTAVNIKE ORGANIZACIJA CIVILNOG DRUŠTVA —

1. U kojem gradu djelujete kao član/ica organizacije civilnog društva?

2. Vi ste:

- a) žena
- b) muškarac

3. Vaša dob je:

- a) ispod 20 godina
- b) između 20 i 30 godina
- c) između 30 i 40 godina
- d) između 40 i 50 godina
- e) između 50 i 60 godina
- f) više od 60 godina

4. Koliko se dugo bavite/upoznati ste/zanimaju Vas proračunska pitanja:

- a) manje od jedne godine
- b) 1-5 godina
- c) 5-10 godina
- d) više od 10 godina

Komentar:

5. Koji je, prema Vašem mišljenju, najvažniji proračunski dokument? Molimo zaokružite jedan odgovor.

- a) prijedlog proračuna
- b) usvojeni proračun
- c) godišnje izvješće o proračunu
- d) nešto drugo: _____

Komentar:

6. Koristite li bilo koji od gradskih proračunskih dokumenata, i koliko često? Molimo zaokružite jedan odgovor.
- a) da, često
 - b) da, ponekad
 - c) ne

Komentar: _____

7. Koliko dobro razumijete gradske proračunske dokumente koje koristite? Molimo zaokružite jedan odgovor.
- a) dobro ih razumijem
 - b) djelomično ih razumijem
 - c) ne razumijem ih

Komentar: _____

8. Koji je, po Vama, glavni uzrok teškog razumijevanja proračunskih dokumenata? Molimo zaokružite jedan odgovor.
- a) nerazumljiv pravni rječnik
 - b) česte izmjene zakona
 - c) česta izmjena proračunskih klasifikacija
 - d) komplicirani zakoni koje teško razumijem
 - e) nedostatak vremena
 - f) nešto drugo: _____
 - g) proračunski dokumenti su mi potpuno jasni

Komentar: _____

9. Jeste li imali dovoljno vremena za analiziranje prijedloga gradskog proračuna za 2010. godinu? Molimo zaokružite jedan odgovor.
- a) da
 - b) djelomično
 - c) ne
 - d) nismo ga dobili

Komentar: _____

10. Mislite li da biste mogli utjecati na izmjene pojedinih stavki proračuna Vašeg grada (na primjer, predložiti smanjenje, povećanje ili uključenje nekih proračunskih rashoda)? Ako je Vaš odgovor NE molimo Vas obrazložite zašto.

DA

NE

Zašto? _____

Komentar: _____

11. Što bi Vam pomoglo da aktivnije sudjelujete u proračunskom procesu Vašeg grada?

Komentar: _____

12. Tko, prema Vašem mišljenju, obavlja najvažniju ulogu u službenom praćenju i nadzoru izvršenja proračuna Vašeg grada? Molimo zaokružite jedan odgovor.

- a) Državni ured za reviziju
- b) Lokalna izvršna vlast
- c) Gradsko vijeće
- d) Gradsko vijeće – odbor za proračun i financije ili neki drugi odbor
- e) netko drugi: _____

Komentar: _____

13. Tko, prema Vašem mišljenju, obavlja najvažniju ulogu u vanjskom praćenju i nadzoru izvršenja proračuna Vašeg grada? Moguće je zaokružiti više odgovora.

- a) građani pojedinci
- b) nevladine udruge
- c) lokalne novine
- d) lokalne radio-postaje
- e) lokalni web portali
- f) lokalne TV postaje
- g) netko drugi: _____
- h) nitko

Komentar: _____

14. Molimo Vas da rangirate, od najvažnijeg prema najmanje važnom sudionike proračunskog procesa u Vašem gradu tako da najvažnijem sudioniku dodijelite broj 1, manje važnom 2 i tako redom do najmanje važnog koji će imati rang 5.

- ___ gradska izvršna vlast
- ___ gradsko vijeće
- ___ Ministarstvo financija
- ___ lokalno organizirane skupine građana (na primjer nevladine udruge, lobisti)
- ___ građani pojedinci

Komentar:

15. Što mislite, zanima li građane proračun Vašeg grada? Molimo zaokružite jedan odgovor.

- a) da
- b) djelomično
- c) ne
- d) nije mi poznato

Komentar:

16. Što mislite, koji je najvažniji razlog zainteresiranosti/nezainteresiranosti građana za proračun Vašeg grada?

17. Što se po vašem mišljenju može napraviti kako bi lokalni proračun bio što transparentniji?

18. Imaju li, u praksi, građani Vašeg grada pristup podacima o gradskom proračunu sukladno Zakonu o pravu na pristup informacijama? Molimo zaokružite jedan odgovor.

- a) da, svim informacijama
- b) da, nekim informacijama
- c) ne
- d) nije mi poznato

Komentar:

19. Jeste li vidjeli ili čitali neki od proračunskih dokumenata Vašeg grada za 2009. i/ili 2010. godinu:

e) prijedlog proračuna	DA	NE
f) usvojeni proračun	DA	NE
g) polugodišnje izvješće o proračunu	DA	NE
h) godišnje izvješće o proračunu	DA	NE

Komentar:

20. Obrćate li se izvršnoj vlasti u Vašem gradu zahtijevajući poboljšanje u pružanju nekih javnih dobara ili usluga? Molimo zaokružite jedan odgovor.

- a) često
- b) povremeno
- c) rijetko
- d) nikad

Komentar: _____

21. Ako niste vidjeli niti jedan gradski proračunski dokument ili niste sudjelovali u gradskom proračunskom procesu, molimo Vas i da objasnite zašto? Molimo zaokružite jedan odgovor.

- a) to me ne zanima
- b) mislim da je komplicirano i teško za razumjeti
- c) nemam vremena za to
- d) nema smisla jer ne mogu ništa promijeniti, to je političko pitanje
- e) nije moguće utjecati na proračunski proces
- f) nešto drugo: _____

Komentar: _____
